

Fastholdelse og føren til et andet rum (SEL § 126)

Center Pleje og Omsorg

Lovens betingelser for fastholdelse og føren til et andet rum

Følgende betingelser skal være opfyldt, før fastholdelse eller føring til andet rum lovligt vil kunne anvendes som magtmiddel i forhold til en borger.

- Borgeren har en dokumenteret betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, og han/hun er visiteret til hjælp.
- Hvis borgeren er i stand til at give informeret samtykke, skal alt hvad der er muligt, forinden være foretaget for at opnå borgerens frivillige medvirken.
- Alle andre muligheder end fastholdelse og føring til andet rum skal være forgæves afprøvet eller overvejet, herunder om risikoen for personskade kan forhindres på anden måde, eksempelvis ved beroligelse af borgeren, afledning mm.
- Formålet med brug af fastholdelse eller føring til andet rum skal være at afværge en nærliggende risiko for væsentlig personskade. Der må ikke anvendes fastholdelse eller føring til andet rum med henblik på at begrænse borgerens mulighed for at færdes frit.

Fastholdelse eller føring til andet rum skal være absolut nødvendig for at afværge en nærliggende risiko for at borgeren eller andre vil lide væsentlig personskade, dvs. mere end knubs og blå mærker.

Væsentlig personskade er eksempelvis brækkede lemmer, hjernerystelse, kraniebrud, løse tænder, snitsår fra knive og lign., grov fysisk vold, bid, forbrændinger, forgiftning mm.

Verbale trusler, tjatten, skrigen, nappen, spyttten og lignende er **ikke** tilstrækkeligt.

At betingelserne har været opfyldt skal efterfølgende dokumenteres i Care.

Fastholdelse og føren kan kun ske akut

Behovet for at fastholde en borger eller føre ham/hende til et andet opholdsrum vil altid opstå pludseligt – eller i hvert fald så hurtigt, at det er utopi at skulle afvente en tilladelse fra en Borgervisitation udenfor plejehjemmet/botilbuddet.

Derfor forudsætter lovgivningen også, at fastholdelse eller føring til andet rum kun kan ske på baggrund af en akut opstået situation.

Det vil derfor i sig selv være ulovlig magtanvendelse at udføre forud planlagt fastholdelse eller føring til andet rum, og derfor kan Borgervisitationsafdelingen heller ikke lovligt give tilladelse til en sådan magtanvendelse.

Beslutningen om fastholdelse skal træffes på stedet af personalet på plejehjemmet/botilbuddet, når f.eks. en beboer helt u varslet begynder at slå med knytnæver

på medbeboerne eller hvor en beboer relativt hurtigt bevæger sig fra at være støjende til at være truende til at være voldelig.

Eksempel:

"Martin er en yngre autistisk mand, der med jævne mellemrum får psykotiske anfald. Medarbejderen og Martin sidder i dennes bolig og tegner. Pludselig springer Martin op, griber fat i medarbejderens arm og forsøger at bide medarbejderen. Medarbejderen tager fat i Martins arme og fører ham hen i sofaen i boligen. Medarbejderen taler roligt til Martin igennem hele episoden og fortsætter med at tale roligt til Martin. Da Martin er faldet til ro, gøres tegningen færdig. "

Fastholdelse og føren – hvordan?

- Fastholdelse skal altid ske så skånsomt og kortvarigt som muligt.
- Personalet må kun anvende deres hænder/arme og overkrop til fastholdelsen og må kun holde fast i/om borgerens hænder, arme og eller krop – ikke i hår eller omkring hoved eller hals, medmindre situationen er omfattet af nødværgeret eller nødret.
- Udenfor de situationer, der er omfattet af nødværgeretten/nødretten, er det således ikke tilladt at bruge f.eks. hjælpemidler eller sin kropsvægt til at holde borgeren nede. Endvidere er skub, slag, spark eller førergreb ikke tilladt, medmindre der er tale om nødværge/nødret. Det samme gælder greb i borgerens hår m.v.
- Fastholdelsen skal altid kombineres med tryghedsskabende initiativer.
- Personalet skal løbende vurdere, om der er mulighed for at iværksætte andre foranstaltninger end magtanvendelse via fastholdelse.
- Det er ikke tilladt at føre en borger til et aflåst lokale eller til et lokale, hvor borgeren reelt ikke kan slippe ud fra, f.eks. fordi personalet totalt spærrer for udgangen.

Registrering og indberetninger

Registrering skal ske straks og senest dagen efter indgrebet.

Lederen har pligt til at sørge for opfølgning og refleksion, og at indsende indberetningsskemaerne (Socialstyrelsens skema 2) senest på 3. dagen efter indgrebet.

Udarbejdelse af handleplan

SEL § 136 stk. 2 pålægger kommunen at udarbejde en handleplan for alle personer, overfor hvem der er truffet beslutning om magtanvendelse. Handleplanen udarbejdes af lederen og skal indeholde:

- Formålet med indsatsen således at behovet for indgreb kan afsluttes
- Hvilken indsats, der er nødvendig for at opnå formålet
- Den forventede varighed af indsatsen

Dokumentationskrav

I forbindelse med magtanvendelsen skal følgende punkter dokumenteres i CARE:

- Formålet med magtanvendelsen.
- Hvad der forgæves er gjort/overvejet for at undgå magtanvendelsen
- Hvornår magtanvendelsen er sat i værk og at den er sket akut.

Omsorgsmidler

- Foranstaltninger, som udelukkende iværksættes med henblik på at skabe øget tryghed eller forhindre skader og som ikke samtidig mod borgerens vilje forhindrer denne i at bevæge sig, er ikke magtanvendelse – men er det man kalder omsorgspligt.

Eksempler kan være brug af afledning, beroligelsesteknikker, afværgeteknikker mv, som sikrer, at anvendelsen af fastholdelse eller føring til andet rum afværges eller minimeres mest muligt.

- Omsorgsmidler må dog ikke bruges imod borgerens vilje. Så bruges det nemlig som et magtmiddel, og det vil under alle omstændigheder være ulovligt.

Fastholdelse og/eller føren af borgere, som modtager hjælp i egen bolig

Reglerne om fastholdelse og føren gælder også for borgere i egen bolig, der modtager personlig og/eller praktisk hjælp.

Hjemmeplejens personale skal derfor på tilsvarende vis som for akut magtanvendelse foretaget i plejeboliger og botilbud indberette det på Socialstyrelsens skema 2. Det gælder både lovlig fastholdelse og føren og handlinger som måtte være foretaget i nødværge eller som nødret, samt enhver anden form for magtanvendelse.